

po stě králi věrnost přigahali.

Poselstvo tatarské, vedené Su-baghazim-bejem bylo ve Lvově, na blizejším jménem chána stvořovou hordu na pomoc Republice, z níž čtyřicet tisíc mohlo hned z pod Kamence vydati se na pochod.

Kromě poselstva tatarského přijelo i poselstvo ze Šedimíradska, aby rokovalo jménem Rakoczyho o následnictví na trůně, byl tam vslanec císařský, nuncius papežský jenž zároveň s králem přijel, denně přijížděly deputace od vojáků korunních i litevských a z vojvodstev, aby osvědčovaly věrnost k majestátu a k obraně ohrožené vlasti.

Celé město vřelo. Na náměstích hořely v noci velké hranice, při kterých tábořili, nedbajíce zimy a mrazu tí, kdo pro velký nával ne mohli v domech se ubytovati.

Král celé dny trávil poradami se senátory. Přijímána zahraniční poselstva, deputace vojsk, vymyšleny způsoby, jak naplniti prázdnotou pokladnu státní, užíváno vše lýchých způsobů, aby vojna rozvíjena byla, kde dosud nevzpálila.

Poslové se rozjízдили do všech čelnějších měst, na všechny strany Republiky, až do vzdálených Prus a na Žumjžské, do Tyšovec, k letnám, k panu Sapieho, který po zbrojení Tykotina šel s vojskem velikými pochody k jihu.

Jiní poslové vypraveni byli k Koněpolskému, jenž ještě stál při Svědech. Tam, kde bylo třeba, posílány zástilky peněžné, ospalejší burečování manifesty.

Král uvažoval a potvrdil konfederaci Tyšoveckou a sám k ní přistoupil, vzav vedení všech věcí do vlastních rukou; pracoval od rána do noci, pamatuje více na prospěch Republiky než na vlastní pohodlí a na vlastní zdraví.

Lee tu ještě nebyl konec jeho úsilí; snažil se uzavřiti — jménem svým a jménem stavů takové příměří, jež by žádná moc světa přemoci nedovedla a které by pro budoucnost mohlo přispěti k obrození Republiky.

Konečně našla ta chvíle. Tajemství dostalo se od senátora k slechtě a od slechty k lidu, neboť od rána bylo vypravováno, že při pobožnosti se stane něco vážného, že král skládáti bude jakés slavné sliby. Vypravováno se o zlepení osudu lidu selšského a o konfederaci s nebem; jini tvrdili že to jsou věci v historii bezpříkladné, ale zvědavost bylo podněcena a všeobecně něco bylo očekáváno.

Den byl urazitý, jasný, drobný sněh kmatal se povětřím jako bílé jiskry. Lvovská pečota a židovská, oděná modrými kozičky, a pul pluku uherského dlouhou radou se postavily před arebiskupským chrám, držíce muškety u nohou, a před nimi prolézali důstojníci. Mezi radami vojáku proudil do chrámů různobarevný dav.

Konečně počaly se sjižeti kočáry, lee mýjely hlavní dvře, neboť král, biskupové a hodnostáři měli zvláštní vehod blize velkého oltáře. Každou chvíli presentováno vojsko zbraň a opět spouštělo muškety, mnilo si ruce, dýchalo si na ně.

Přijel král s nunciem Vidonem, potom arebiskup z Hnězda s biskupem Czartoryským, biskup kra-kovský, arebiskup Lvovský, velký káneler korunní, mnozí vojvodové a kasteláni. Všichni ztráceli se v pastramích dvřech, a jejich kočáry, dvořané, stolbové a služebníctvo tvořilo veliké rady podél chrámu.

Msi sloužil papežský nuncius Vidon, oděný v purpur a v bílý ornát, vysívaný perlem a zlatem. Pro krále postaveno bylo klekání ko mezi velkým oltářem a mezi mřížkou, před klekákem byl rozprostřen turecký koberce; křesala kanovníků zaujali biskupové a satorové.

Majestát Jana Kazimíra kořil se před majestátem Božím. Konečně vyňal nuncius kalich a přiblížil se s ním ke klekákům. Král zvedl se, vyjasnil tvář i rozlehl se hlas "Ego Agnus Dei" a král přijal svatost oltářní.

Nejaky čas klecel schýlen, konečně obrátil se k nebi a vztáhl k němu obě ruce.

Nastalo náhle v kostele takové ticho, že oddecháv lidu stácel ne bylo. Všichni uhadli, že našla chvíle, že král jakýs slib skládáti bude; všichni upjali úsměvně na on stě s rukama vzadu vyvýjeny, konečně hlasem plným vzru-

šením, ale znějícím jako zvón, pronuluvil:

— Velká človečeství Božského Mlatko a Panno! Já, Jan Kazimír, z milosti Tvého Syna krále královů Pána mého i z Tveho smitování král, k Tvým nejsvětějším nohám se přibíhuje, tento slib činím. — Tebe za patronku svou a za královnu státní svého volím, Sebe, království moje polské, velkoknížečství Litavské, Ruské, Pruské, Mazovské, Žumjžské, Inflantské i Cernihovské, vojsko obou národů, a lid všecken tvé osobní ochraně a obrane poroučím. Tvé pomoci a tvého milosrdenství v nynějším utrpení království mého proti nepřátelům pokorně vyprokuji.

Tu padl král na kolena, chvíli mlčel, v kostele nastalo hrobové ticho; král povstav pokračoval:

— A že pro velké dobrodini Tvé s celým národem svým polským jsmo povinni, abychom Ti vroucněji než kdy jindy sloužili, přísni buji Tobě jménem svým, ministru senátorů, slechty i jménem lidu svého, Synu Tvému, Ježíši Kristu, Spasiteli našemu, že čest a chvála jména Božího ve všech krajích polského království šířiti budu a chei, a že, dobudu-li se smitování Syna Tvého vítězství nad Svědy o to se starati budu, aby každoročně toho dne v celé mé říši bylo slaveno do skonání světa na paměť slitování Božího i Tvého, Panno přečistá.

Král opět padl na kolena. V kostele nastal šum, lee králov hlas ohned ho utišil, ač se nyní chvil zkroutěnosti a vzrusem, pokračoval:

— A že s velikým žalem srdce svého uznávám, že Bůh po sedm let různými ranami zem naši trestě roto, že lid oheený, oráčský, vojskem potlačován byl, zavazuji se, že jakmile mír nastane, usilovně se všemi stavy Republiky o to se starati budu, aby odtud utýraný lid oheený prost byl všelikého utrpenství. V tom ráčiz mi, královno i Panno moje, vyprošiti pomoe, lásku a milosrdenství u Syna svého, abych vyplniti mohl, co slibujuji.

Radost jako čistý plamen vznítila se na tvářích všech přítomných v kostele. Nikoho nebylo, kdo by ještě pochyboval, že Bůh Svědy porázil. Král po ukončení pobožnosti za hukuť ran z mušket i del, za hromového volání: Viktoria! Nechtěje! jel do hrachu a tam pak pracoval o všechny konfederace Tyšovecké.

XII.

Po oněch slavnostech různé zvěsti docházely do Lvova. Starší lidé, více méně dobré, ale vesnes všechny dodávaly ducha. Konfederace Tyšovecká se sířila jako požár. Kdo byl živ, přistupoval k ní, jak ze slechty, tak z lidu oheeného. Města dodávala vozy, zbraň i pěchotu. Židé dávali peníze. Nikdo se nepovažoval protiviti se jejího univerzálnu, nejspalejší na konseďaři. Došel i hrozivý manifest Vittembergův, obrácený proti konfederaci. Oheň i noc měl kárati ty kdož k ní přistupovali. Ale půso bilo to tak, jako by chtel někdo pračelně oheň zasypat. Manifest onen zajisté s vědomím královstvá ve velkém množství rozhozen byl po Lvově pro ještě větší rozlícení lidu proti Svědům, i nesluší se ani o tom mluviti, co lid s těmi pá přy dělal, stael Fiel, že je vit velice zhanobeně roznášel po ulicích, záel pak pro ohveselení davu ukazovali v jesličkách "konfua Vittembergovu," zpřívajle při tom i heň, jež počínala slovy:

Wittembergu! Ty z hore raděj uteč za moře, jak záje! Když se vypou boule — ty snadno ztrácel kalhoty — prebaže.

On pak, jako by cítil za duš slovyu jasně, odevzad velkou snu živému Virtzovi, a sám se ubíral na spěch do Elblaugu, kdež král švédský přebýval s královnou, trá vte čas hostinami a raduje se v srdci svém, že stal se pátem tak nádherného království.

Přišel také do Lvova zpráva o pádu Tykotina, a rozveselily mýsl. Divno bylo, že šly o tom řeči prve než kterýkoliv posel došel. — Nebylo jen známo, zdali kníže vojvoda vileský utírel nebo je-li v zajeti, tvzveno však, že pan Sapieha v cele zmáneho množství vojska vesel s Lidostá do vojvodstva lubeleického, aby se spojil s itmanem, a se osobu bje kové s každým dnem že počet mužstva jeho roste.

Konečně od něho přímo došli poslové u velikém počtu, neboť vojvoda poslal celý prapor králů k dispozici, chtěje tím prokázati čest pánu svému, zachrániti před vřelkou zlou příhodou jeho osobu a snad zvýšiti i svůj význam.

Prapor ten přivedl pan Volodyjovskij, jehož král dobře znal. Jan Kazimír hned jej k sobě povolal, i objav mu hlavu řekl:

— Vítej nám, slavný vojvodo! Dlouho je tomu, co jsme tě ztratili s očí. Zajisté pod Berestečkem jsme tě poslední viděli, celého krví zbroceného.

Pan Michal hluboce se uklonil a odpověděl:

— A ve Varšavě později, milostivý pane, byl jsem v zámku s nynějším panem kastelánem kyjovským.

— A stále sloužíš? Nezachtělo se ti užiti domácího pohodlí?

— Republika potřebovala sil v těch nepokojích majetek zmizel. Nemám, kde bych hlavu složil, milostivý pane, ale nestýskám si; myslím si, že to je moje k majestátu povinnost.

— Kéž by bylo takových více! Kéž by jich bylo více. Dá Bůh, že přijde čas odměny. Nyní povděk, co jste s vojvodou vileským učinili.

— Vojvoda vileský je na soudu ložím. Právě vypustil ducha, když jsme hnali naposled útokem na zámek.

— Jak to bylo? — Zde jest zpráva vojvody vileského — řekl pan Michal.

Král vzal list i počal čísti, ale sotva přečetl první slovo, pravil: — Měl se pan Sapieha — řekl — když píše, že velká boule lityvská je vacat; není vacat, neboť jemu ji odevzduvám.

Nový rák nad něho hodnější ho, odpověděl pan Michal, i cel vojsko bude vaší královské milosti vědno do smrti za ten čin.

Král se usmál prostodušně, tomtu oznámí vojenskému i cel dále.

Po chvíli si vzdechl. — Mohl býti Radzivil nejkras nější přelou v této krásné koruně kdyby mu pýcha a bludy, kteréz vyznával, nebyly vysušily duši. — Stalo se! Nevyzpytatelné jsou soudy boží. — Radzivil a Opalinski pravě ve stejný dus. — Sud je pane, nikoli podle hrůchův jejich, ale podle milosrdenství svého.

Nastalo mlčení, král četl dále.

— Vdeení jste panu vojvodovi řekl, když došel, že nám celý prapor, jak píše — k ruce posílá. Ale zde jsem bezpečen a hrůdný, zvláště takových, je nám nyní v poh treba nejvíce. Odpovězte trocni, a pak vás panu Czarnieckému na pomoe poslu, neboť proti němu nejvíší útoku budou obraceny.

— Desti jsmo se naodpovávali pod Tykotinem, milostivý pane, ozval se malý rytír zamčeně, ted je třeba loža kouc trocni nadmrti, a dnes jsmo mohli bychem odjeli, neboť s panem Czarnieckým budme mít rozkose nevýslovnu. Je to velké štěstí, smrti pohlízetí do tváře milostivého pána našeho, ale na Svědy spěcháme.

Král se rozveselil. Otevčelo se brata uslíbilo se mu na tváři, i řekl hledě s uspokojením na malého rytíře:

— Ty — vojáku, první plukovníkou bulavu nebožtiku knížeti vojvodovi poč nohy hodil!

— Nebyl jsem první, vaše královská milosti, ale poprvé, a dej Bůh, naposled jsem proti vojenské lazni jednal.

Tu se pan Michal zarazil a po chvíli dodal:

— Nebylo možno jinak. — Zajisté — řekl král. Težké to byly časy pro ty, kdo vojenské povinnosti rozumějí, ale i poslušnostvi musj mít své hranice, za nimiž počíná vina. Mnoho-li důtojků při Radzivillovi zůstalo? (Pokračování.)

LOUIS BERKA, Český právník a veřejný notář

336 Bee Bldg., Omaha. Vymáhá dědictví a srovnává majetek do i v Čechách. Dá vám dobrou rudo zastoupí vás ve všech soudních přípáech. — Tel. Douglas 1997.

Dr. J. W. NOVÁK, český zubní lékař. Pákoj 4. 208. Karlovu Bld., 15. a Douglas ul. Hoiding ul 3. do 5. — Tel. Douglas 597. V ústní a ročníce 215 William ul., od 10 do 12 dní dopoledne. — Tel. Tyler 1959-W. 101 E. 10th St. a 1017 W. 10th St. Omaha, Neb.

Advertisement for Odstředivky Lily a Primrose. Includes text: 'Nepřeháňte se—kupte dobře', 'Odstředivka je střediskem okolo něhož se otáčí každý úspěšný mlekařský závod.', and 'International Harvester Company of America' logo.

Advertisement for Lee-Glass-Andreesen Hardware Co. 'PRODÁVÁ VE VELKÉM', 'tlačné, vyráběné a lakované plechové náčiní.', '9th and Harney Streets. OMAHA, NEBRASKA.'

Advertisement for Bliss & Wellman 'kommissionáři DOBYTKEM', 'Exchange Building Stock Yards Station SOUTH SIDE, OMAHA, NEB.', 'Kdoví tomu možno věřiti', 'F. C. Bliss' and 'F. F. A. Wellman'.

Advertisement for OMAHA COFFEE MILL '19c—Výborná káva—19c', 'Tato káva, již prodáváme za za 19c libru, nalezla vsude hojně obliby pro dobrou jakost a výtečnou chuť.', 'OMAHA COFFEE MILL, FRANK ZALOUDEK, majitel, OMAHA, NEBR.'

Large advertisement for Great Western Com. Co. 'JAKOST A MNOHOŠT', 'Největší počet zaměstnanců než u kterékoliv jiné komissionářské firmy v omažském trhu', 'Great Western Com. Co.', 'V úřadovnách našich zaměstnán jest pan FRANK BARTA Píste nám ve své rodné řeči.'